

Meerbeke – Kwadestraat-Zuid (aanleg speelterrein)

Hoofdstuk 1: Gemotiveerd advies

1.1. *Kader*

De Stad Ninove wenst in Meerbeke, op de terreinen rond het voormalige gemeentehuis, een **speelterrein** aan te leggen. Het nieuwe speelterrein of het park 'Populus' zal een groenzone omvatten met bomen, heesters en bloemenweides en zal voorzien worden van allerlei recreatievoorzieningen zoals speelheuvels, wadi's, een zandput met speeltuigen... De zone bevindt zich buiten een beschermde archeologische site of archeologische zone, maar de oppervlakte van het projectgebied bedraagt meer dan 3000 m² en de ingreep in de bodem meer dan 1000 m².

Derhalve diende in uitvoering van **art. 5.4.1 3°** van het Onroerend Erfgoeddecreet d.d.12 juli 2013, een archeologienota te worden opgesteld ten behoeve van het indienen van de **stedenbouwkundige vergunningsaanvraag**. Er zijn voor dit dossier geen vrijstellingen van toepassing op bovenvermeld artikelnummer¹.

1.2. *De volledigheid van het uitgevoerde vooronderzoek*

Deze archeologienota is het resultaat van een volledig archeologisch vooronderzoek. Het archeologisch vooronderzoek nam de vorm aan van een **bureauonderzoek**. Hierbij was het mogelijk om al het noodzakelijke vooronderzoek uit te voeren.

1.3. *De aanwezigheid van een archeologische site*

Aanwijzingen van sporen van een vroege menselijke occupatie op het projectgebied werden niet teruggevonden. De landschappelijke ligging, deels in een **alluviaal gebied**, doet echter wel vermoeden dat het gebied geen **gunstige locatie** was voor menselijke occupatie in het verleden. Het grootste deel van het projectgebied kent dan ook een **laag archeologisch potentieel**.

¹ Het uit te voeren archeologisch onderzoek valt onder de toepassing van het Onroerend Erfgoeddecreet van 12 juli 2013, het Besluit van de Vlaamse regering van 16 mei 2014 betreffende de uitvoering van het Onroerend Erfgoeddecreet, gewijzigd bij besluit van de Vlaamse regering van 4 december 2015 en de Code van Goede Praktijk voor de uitvoering van en de rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren, versie 2.0 van 1 januari 2017.

Op **historische kaarten** vanaf het einde van de 18de eeuw is te zien dat het projectgebied gelegen is aan de **rand van de dorpskern van Meerbeke**. Op historische kaarten is te zien dat de bewoningsdensiteit reeds afneemt ten opzichte van de kern van Meerbeke, waar de middeleeuwse bewoning te verwachten valt. De kans is dus m.a.w. klein dat er op het projectgebied zelf oudere middeleeuwse sporen terug te vinden zijn.

Concreet bevindt het projectgebied zich op enkele **achtererven**, gelegen op percelen, gericht op de Gemeentehuisstraat. Het projectgebied was dan ook als dusdanig ingericht. Op de Ferrariskaart omvat het gebied enkele moestuintjes, vijvers, alsook enkele gebouwen die vermoedelijk als stal te interpreteren zijn. Ook op de latere historische kaarten waren telkens enkele gebouwtjes waarneembaar op het projectgebied, die vermoedelijk teruggaan op elkaar. In de loop van de 20ste eeuw verdwijnt de bebouwing en ontwikkelt het gebied zich tot de **recreatiezone** die het vandaag de dag is.

1.4. De waardering van de archeologische site

Landschappelijk gezien ligt het projectgebied voor de helft in een **alluviale context**, te linken aan de **Elsbeek** die ten noordwesten van het projectgebied stroomt. De **loop** van deze beek werd in het verleden verschillende keren **gewijzigd**, waarna ze uiteindelijk tussen 1952 en 1969 werd rechtgetrokken. Dit heeft ongetwijfeld een **impact gehad op het bodemarchief en eventuele archeologische sporen**.

De **bodemassociatie** is matig **nat**. Samen met de landschappelijke context kan dus gesteld worden dat het gebied **geen interessante locatie** was met het oog op een vroege menselijke occupatie.

Vóór de 18de eeuw was er geen informatie voorhanden over het projectgebied. Historische kaarten toonden wel aan dat het projectgebied zich aan de **rand van de dorpskern van Meerbeke** bevond. Vroegere middeleeuwse bewoning is meer te verwachten in de richting van deze kern en dus niet op het projectgebied zelf. Op de historische kaarten vanaf het einde van de 18de eeuw was eveneens te zien dat het projectgebied zich bevond ter hoogte van enkele **achtererven** van percelen die zich aan de Gemeentehuisstraat bevonden. Het projectgebied was dan ook als dusdanig ingericht en omvatte enkele gebouwtjes die vermoedelijk geïnterpreteerd konden worden als stallingen of schuren. Gezien de ligging aan de rand van de dorpskern en de landschappelijke omstandigheden hadden deze gebouwen vermoedelijk geen oudere voorlopers. Op historische kaarten waren tot slot ook enkele **vijvers** te herkennen langs de noordwestelijke zijde van het projectgebied. Ook deze zullen vermoedelijk een impact hebben gehad op eventuele archeologische sporen.

Vandaag is het projectgebied ingericht als speelterrein. De **gebieden rondom het terrein** zijn, met uitzondering van het terrein ten noordwesten, **volledig ontwikkeld**.

Daarenboven kan gesteld worden dat de werken een beperkte impact hebben. Enkel de aanleg van het **trapveldje, de zandput en de wadi's beslaan een grotere oppervlakte**, hier wordt de bodem echter **niet dieper verstoord dan 80 cm**.

Controleboringen, ter hoogte van de grootste geplande bodemingrepen, op het terrein toonden bovendien aan dat het terrein in het verleden aanzienlijk **opgehoogd** is geweest. De **geplande werken**

zullen de diepte van deze ophoging niet overschrijden en het archeologische niveau zal bijgevolg niet aangesneden worden.

Het **wetenschappelijke kennispotentieel** is bijgevolg **gering**.

1.5. Impactbepaling

Er kan gesteld worden dat de bodemverstoringen voor de aanleg van het speelterrein vrij beperkt blijven in oppervlakte en omvang. Voor de start van de aanleg van het speelterrein worden enkele **bestaande infrastructuren** (speeltuigen, vuilbakken...) **opgebroken** en enkele bestaande bomen gerooid.

De meest ingrijpende bodemverstoringen zijn gelinkt aan het trapveldje, de wadi's en de zandput. Voor de aanleg van het **trapveld** wordt de bodem over een oppervlakte van **700 m²** genivelleerd, dit tot **max. 70 cm** onder het huidige maaiveld. Voor de aanleg van de **zandput** zal de bodem tot **max. 80 cm** worden uitgegraven over een oppervlakte van **350 m²**. De **twee wadi's** verstoren de bodem tot **max. 50 cm** diepte over een oppervlakte van **290 m²**. De meest ingrijpende bodemingrepen beslaan dus ca. 1340 m² van het terrein dat een totale oppervlakte heeft van ca. 9250 m² verstoren. Daarnaast vinden ook **enkele kleinere, verspreide bodemingrepen** plaats. Het gaat om de aanleg van een drainage (max. 60cm diepte), een nieuwe **grindpad** (max. 20 cm diepte), de plaatsing van een 40-tal **bomen** in boomputten (max. 45 cm diepte), het planten van **heesters** (ca. 25-30 cm diep) en de plaatsing van enkele **speeltuigen** (max. 40 cm diepte) (met uitzondering van de palen van het volleybalveld die tot 70 cm diepte gaan). Tot slot worden ook enkele speelheuvels aangelegd die geen impact in de bodem hebben. In totaal zal de bodemverstoring ca. 1592 m² zijn (met inbegrip van de 1340 m² 'meest ingrijpende bodemverstoringen').

Er kan dus gesteld worden dat de **bodemverstoringen hoofdzakelijk vrij plaatselijk en fragmentarisch van aard zijn**. Enkel de aanleg van het **trapveldje, de zandput en de wadi's beslaan een grotere oppervlakte**, hier wordt de bodem echter **niet dieper verstoord dan 80 cm** (gezien de helling van het terrein naar de Elsbeek, is dit plaatselijk dus minde).

Controleboringen op het terrein tonen bovendien aan dat het onderzoeksgebied in het verleden aanzienlijk opgehoogd is. De boringen zijn uitgevoerd in die delen van het terrein waar de bodem het meest verstoord wordt door de geplande werken. In het noordwestelijke deel, waar de wadi's en het trapveldje komen, wordt de bodem tot op max. 70 cm diepte verstoord. Boringen hier wijzen uit dat de bodem tot op minstens 1,15 m diepte uit ophogingslagen bestaat. Hieruit volgt dat de werken dus volledig binnen het gabarit van de ophogingslagen gebeuren en eventueel onderliggende archeologische sporen niet raken. Hetzelfde geldt voor de zuidelijke zone waar een zandbak wordt geplaatst die de bodem tot op max. 80 cm diepte zal verstoren. Hier bestaat de bodem tot op minstens 1,5 m diepte uit ophogingslagen. Ook hier vindt de verstoring dus volledig binnen het gabarit van de ophoging plaats.

Er kan dus gesteld worden dat het terrein in het verleden opgehoogd is geweest en dat de werken de diepte van deze ophogingslagen niet zullen overschrijden.

1.6. De bepaling van de maatregelen

Gelet op het voorgaande, voornamelijk de aanzienlijke **ophoging** van het terrein, wordt in het kader van de stedenbouwkundige vergunning **geen verder archeologisch (voor)onderzoek** op het terrein geadviseerd. Dit advies stelt noch de initiatiefnemer, noch zijn (onder)aannemers vrij van de in artikel 5.1.4 van het Onroerendergoeddecreet van 12 juli 2013 bedoelde meldingsplicht.

Hoofdstuk 2: Programma van maatregelen

Niet van toepassing.